

РЕШЕНИЕ

№ 5248

гр. София, 17.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Д СЪСТАВ, в публично заседание на шести октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Силвана Гълъбова

Членове: Г. Ст. Чехларов
Петър Милев

при участието на секретаря Илияна Ив. Коцева
като разгледа докладваното от Г. Ст. Чехларов Въззивно гражданско дело № 20221100502815 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 – чл. 273 ГПК.

С решение № 20221651 от 13.12.2021 г., постановено по гр.д. № 51962/2020 г. на СРС, 173 състав, е отхвърлен предявеният от Г. Н. З., ЕГН *****, срещу "БАНКА ДСК" АД, ЕИК *****, и С. В. Ц., ЕГН *****, иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК вр. чл. 26, ал. 1 ЗЗД и чл. 167, ал. 3 ЗЗД за признаване за установено по отношение на ответниците, че учредената в полза на „Банка ДСК“ ЕАД с Нотариален акт № 96/23.07.2008г., т. II, рег. № 3872, дело № 275/2008г. на Нотариус № 066 – В.К., ипотека върху недвижим имот, находящ се в село Лозен, ул. "****", и представляващ УПИ II95, кв. 111 по плана на село Лозен, Столична община, с площ от 950,00кв.м., с идентификатор 44063.6222.95 по кадастралния план на село Лозен, Столична община, ведно с построената в имота триетажна жилищна сграда с таванско помещение с идентификатор 44063.6222.95.1 и лятна кухня с мазе с идентификатор 44063.6222.95.2, е нищожна досежно ½ идеална част от имота поради това, че не е учредена от собственика на имота.

Срещу решението е постъпила въззивна жалба от ищеца Г. Н. З., в която се поддържа, че обжалваното решение е неправилно. Въззивникът сочи, че сключил със С. В. Ц. граждански брак на 29.07.2006 г., а с нотариален акт от 27.01.2006 г. С. В. Ц. закупила процесния недвижим имот, като заплатила сумата от 25 000 лв., а останалата част от продажната цена в размер от 100 000 лв. са платени с договор за банков кредит с „Банка ДСК“ ЕАД.

Навежда, че през 2008 г. заедно със С. В. Ц. сключили договор за заем с "БАНКА ДСК" АД за сумата от 420 000 лв., по който и двамата били кредитополучатели, като с част от сумата по кредита бил изплатен кредитът за закупуване на процесния недвижим имот в размер от 100 000 лв. Във въззивната жалба се твърди, че на 23.07.2008 г. С. В. Ц. учредила договорна ипотека върху процесния недвижимо имот като лична собственост, но доколкото цената била заплатена по време на брака и независимо, че имотът е придобит преди сключване на брака, собствеността върху него се е трансформирала в съпругеска имуществена общност. Поддържа се, че ответникът "БАНКА ДСК" АД се е снабдил с изпълнителен лист срещу С. В. Ц. за вземанията по договора за кредит и е насочила изпълнението върху ипотекирания имот. Въззивникът сочи, че ипотека е нищожна в частта над дела на сключения съсобственик, т.е. за $\frac{1}{2}$ част, която е негова собственост. Моли се за отмяна на обжалваното решение и постановяване на друго, с което предявеният иск да бъде уважен.

Въззиваемият БАНКА ДСК" АД е депозирал отговор на въззивната с жалба, в който излага доводи за правилност и законосъобразност на постановеното решение. Поддържа се, че процесният недвижим имот е придобит преди брака и е лична собственост на С. В. Ц. и учредената ипотека не е нищожна. Моли се за потвърждаване на обжалваното решение и присъждане на сторените разходи.

Софийски градски съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид доводите, наведени с въззивната жалба, за наличието на пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, приема следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Настоящият съдебен състав намира, че обжалваното решение е валидно, тъй като не се констатира пороци, обуславящи изводи за нищожност на съдебния акт.

По допустимостта на обжалваното съдебно решение съдът приема следното:

В исковата молба ищецът сочи, че с ответницата Ц. са бивши съпрузи, като С. Ц. закупила описания по-горе имот с недвижим имот, находящ се в село Лозен, ул. "*****", и представляващ УПИ П95, кв. 111 по плана на село Лозен, Столична община, с площ от 950,00 кв.м., с идентификатор 44063.6222.95 по кадастралния план на село Лозен, Столична община, ведно с построената в имота триетажна жилищна сграда с таванско помещение с идентификатор 44063.6222.95.1 и лятна кухня с мазе с идентификатор 44063.6222.95.2, с нотариален акт № 8/27.01.2006г., т. I, рег. № 1026, дело №

1/2006г. на Нотариус №358 – Стела Даскалова, преди сключването на брака. Към момента на подписване на нотариалния акт 25000,00 лева от купуната цена била платена на купувача, а останалата част – 100000,00 лева били изплатени посредством договор за банков кредит с „Банка ДСК“ ЕАД. През 2008г. ищецът и ответницата Ц. сключили нов договор за кредит с банката за сумата от 420000,00 лева, като и двамата били кредитоиискатели. За обезпечаването му Ц. учредила в полза на банката ипотека върху имота с Нотариален акт № 96/23.07.2008г., т. II, рег. № 3872, дело № 275/2008г. на Нотариус № 066 – В.К., като имотът бил описан като нейна лична собственост. Дължимите по първия договор за кредит 100000,00 лева били погасени от сумата по втория кредит, когато З. и Ц. вече били съпрузи. Тъй като цената на имота била заплатена по време на брака, независимо от обстоятелството, че имотът бил придобит от нея преди брака, то същият бил съпружеска имуществена общност. Бракът между тях бил прекратен на 10.07.2017г. За събиране на дължимите в полза на банката суми, след водени съдебни дела както срещу Ц., така и срещу З., в крайна сметка се водело изп.д. № 20128380409528 на ЧСИ № 838 – М.Б.. Изпълнителното производство по същото продължавало срещу Ц., а било спряно срещу З.. За събиране на дължимите от Ц. суми съдебният изпълнител насочил изпълнението върху процесния имот, като насрочил опис.

На основание чл. 6, ал. 2 ГПК, съдът е обвързан от предмета и обема на търсената защита, посочени в исковата молба. Определянето на правната квалификация на иска е задължение на съда, който изхожда от изложените в обстоятелствената част на исковата молба фактически твърдения, които формират основанията на предявения иск, и от заявления петитум /в този смисъл и Решение № 121 от 17.11.2021 г. на ВКС по гр. д. № 4630/2019 г., IV г. о., ГК/. Ищецът не е длъжен да квалифицира спорното право, чиято защита в исковото производство търси. Дори в исковата молба такава квалификация да е дадена, тя не обвързва съда. Правораздавателният орган е обвързан от изложените в исковата молба основания на претенцията, но не и от сочените от ищеца правни норми.

В конкретния случай всички въведените фактически твърдения в обстоятелствената част на исковата молба сочат на атакуване на сключения договор за учредяване на ипотека единствено поради неучастие на съпруга – ищец и искът е насочен към отричане на правните последици от договора в имуществената му сфера /отделен е въпросът дали имотът действително е бил СИО, но това обстоятелство касае основателността на искова претенция/. Ето защо съобразно заявените твърдения и направеното искане предявеният иск намира своето основание в чл.24,ал.4 СК, а не в нормата на чл.167,ал.3 ЗЗД, както е възприел първоинстанционният съд.

Разпореждането с вещ под режим на СИО, извършено от един от съпрузите без участието на другия, не води до нищожност на сделката. Обратното схващане не може да бъде възприето, тъй като нищожните сделки не пораждаат целените от страните правни последици, докато законодателят,

при условията на чл. 22, ал. 3 от СК от 1985 г. (отм.) и ч.24,ал.3 СК (действащ), е уредил възможност последиците от сделката да бъдат зачетени. Това не би било възможно, ако разпореждането е нищожно. Разпореждането с общо имущество се осъществява с правни сделки по прехвърляне, изменение, ограничаване или прекратяване на правата върху имуществото, както и по обременяване на имота с вещни тежести /мотивите към ТР № 3/29.06.2017 г., ОСГК на ВКС/. При разпореждане с вещ, която е СИО, е налице относителна и висяща недействителност, тъй като оспорването на сделката може да бъде извършено само от неучаствалия съпруг и то само в определен срок от момента, в който е узнал за извършването ѝ. След изтичането на този срок действието на сделката се стабилизира и тя не може да бъде оспорвана на основание неучастие на един от съпрузите при извършването на отчуждителното волеизявление /в този смисъл Решение № 287 от 13.06.2011 г. на ВКС по гр. д. № 272/2010 г., IV г. о., ГК, Определение № 103 от 6.06.2018 г. на ВКС по ч. гр. д. № 1762/2018 г., I г. о., ГК и др./.

За да отхвърли иска, първоинстанционният съд неправилно го е квалифицирал като такъв за установяване на нищожността на сделката /чл.167,ал.3 ЗЗД/, с която единият съпруг е учредил договорна ипотека в полза на трето лице, без съгласието на другия съпруг, върху вещ, притежавана в режим на СИО. Същевременно приложимата в случая разпоредба на чл. 24, ал. 4 СК, която по вече изложените съображения, не прогласява нищожността на сделката с вещ под режим на СИО, извършена без съгласието на един от съпрузите, а обявява тази сделка за недействителна по отношение на неучаствалия при извършването ѝ съпруг, но само ако я атакува пред съда в законния срок. В противен случай сделката остава валидна, т. е. тя не е нищожна. При предвидения и в уредбата на СК от 1985 г. (отм.), и на СК от 2009 г. принцип, че разпореждането с общ недвижим имот от единия съпруг поражда действие и за другия, общата разпоредба на чл. 167, ал. 3 ЗЗД е неприложима /в този смисъл Определение № 134 от 12.04.2021 г. на ВКС по ч. гр. д. № 1195/2021 г., IV г. о., ГК/.

Както отменения Семейен кодекс от 1985 г., така и действащия Семейен кодекс, в сила от 1.10.2009 г. регламентират шестмесечен срок от момента на узнаването за предявяване на конститутивния иск. Промяната, въведена със Семейния кодекс, в сила от 1.10.2009 г., се състои във въвеждането и на определен срок, в който неучаствалия в сделката съпруг може да я оспори, а именно три години от сключването ѝ. Сроковете са преклузивни и не подлежат на спиране и прекъсване и след изтичането им разпоредителната сделка поражда действие и за неоспорилия я съпруг, без значение кога е узнал за разпореждането. Режим на имуществените отношения между съпрузите, регламентиран в Семейния кодекс, в сила от 1.10.2009 г., има обратно действие по силата на § 4, ал. 1 ДР СК, т. е. преурежда в съответствие с въведената в него уредба заварените правоотношения, а такива са правоотношенията по съществуващите към момента на влизането му в сила бракове. Следователно независимо кога е осъществена сделката, с която

единият съпруг се е разпоредил с общ недвижим имот, щом бракът не е бил прекратен към 1.10.2009 г., то неучаствалият в разпореждането съпруг може да оспори сделката само в сроковете по чл. 24, ал. 4 СК, като тригодишния срок тече от момента на сделката, дори и тя да предхожда влизането в сила на Семейния кодекс /в този смисъл Определение № 285 от 4.07.2012 г. на ВКС по ч. гр. д. № 296/2012 г., II г. о., ГК, Определение № 873 от 24.11.2014 г. на ВКС по ч. гр. д. № 6586/2014 г., IV г. о., ГК, Определение № 103 от 6.06.2018 г. на ВКС по ч. гр. д. № 1762/2018 г., I г. о., ГК и др./. В конкретния случай бракът между ищеца Г. Н. З. и ответницата С. В. Ц. е прекратен на 10.07.2017 г. /видно от представено съдебно решение по гр.д.834/2017 г. на Районен съд – Козлодуй на л.11 от делото на СРС/, поради което и приложение намира тригодишният преклузивен срок за предявяване на иска по чл.24,ал.4 СК. Съдът намира, че ищецът е узнал за извършеното разпореждане с процесния имот още при сключване на договора за учредяване на ипотека, доколкото в качеството си на кредитополучател е подписал нотариален акт № 96/23.07.2008г., том II, рег. № 3872, дело № 275/2008г. на Нотариус № 066 - В.К. за учредяване на договорната ипотека, респ. преклузивният 6 месечен срок за оспорване на сделката е изтекъл още на 23.01.2009 г. Отделно от изложеното, преклузивният 3 годишен срок от сключване на сделката е изтекъл на 23.07.2011 г., а исковата молба по настоящото производство е депозирана на 23.10.2020 г.

Предявеният след изтичане на пределните преклузивни срокове по чл.24,ал.4 СК иск е процесуално недопустим, поради което и производството по делото подлежи на прекратяване. Като се е произнесъл по изначално недопустим иск при сгрешена правна квалификация, първоинстанционният съд е постановил процесуално недопустимо решение.

По изложените съображения и на основание чл. 270, ал. 3 ГПК обжалваното решение следва да се обезсили изцяло, а производството по делото да се прекрати.

-

По разноските

На основание чл.78,ал.4 ГПК в полза на въззиваемия "БАНКА ДСК" АД следва да се присъдят разноски за първоинстанционното производство в размер от 100 лв. за юрисконсултско възнаграждение, както и разноски за въззивното производство в размер от 100 лв. за юрисконсултско възнаграждение.

Мотивиран от изложеното, Софийски градски съд

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА решение № 20221651 от 13.12.2021 г., постановено по гр.д. № 51962/2020 г. на СРС, ГО, 173 състав.

ПРЕКРАТЯВА производството по в.гр.дело № 2815 по описа за 2022 г. по описа на СГС, II –Д въззивен състав, както и по гр.д. № 51962/2020 г. на СРС, ГО, 173 състав.

ОСЪЖДА Г. Н. З., ЕГН *****, да заплати на основание чл.78,ал.4 ГПК на "БАНКА ДСК" АД, ЕИК *****, разноски за първоинстанционното производство в размер от 100 лв., както и разноски за въззивното производство в размер от 100 лв.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок от съобщаването при условията на чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____